

Nr 158.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till reglemente angående förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond.

(3:e avd.)

I propositionen nr 211 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till reglemente angående förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond.

Förslag

till

Reglemente

angående förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond bildas genom att anstaltens olycksfallsförsäkringsfond sammanlägges med den i 41 § lagen om yrkesskadeförsäkring avsedda fonden.

2 §.

Yrkesskadeförsäkringsfondens inkomster utgöras av avgifter för försäkringar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, lagen om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer, lagen om yrkesskadeförsäkring samt lagen om krigsförsäkring för sjömän m. fl.;

återbetalda belopp enligt 12 § andra stycket lagen om försäkring för olycksfall i arbete och 51 § andra stycket lagen om yrkesskadeförsäkring; bötesmedel enligt 34 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

kapitalbelopp, som inflyta vid inköp i riksförsäkringsanstalten av livräntor enligt 10 § lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete eller på grund av anstaltens övertagande jämlikt 35 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete samt 54 och 55 §§ lagen om yrkes-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1954. 6 saml. Nr 158—160.*

skadeförsäkring av annan åvilande skyldighet att utgiva ersättning i anledning av olycksfall eller sjukdom; samt
räntor och annan avkastning.

3 §.

Yrkesskadeförsäkringsfondens utgifter utgöras av ersättningar och andra kostnader, som i anledning av inträffade skadefall skola utbetalas av riksförsäkringsanstalten enligt förenämnda lagar och enligt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar;

ersättningar, som skola utbetalas av riksförsäkringsanstalten på grund av övertagande jämlikt 10 § lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, 35 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete samt 54 och 55 §§ lagen om yrkesskadeförsäkring av annan åvilande ersättningskyldighet;

belopp, som av riksförsäkringsanstalten eller eljest återbetalas på grund av att för mycket influtit till anstalten i avgifter för försäkringar enligt de i 2 § omförmälda lagarna;

belopp, som utbetalas till följd av vad nedan i 8 § stadgas; samt kostnaden för fondens förvaltning enligt vad därom särskilt föreskrives.

4 §.

Den del av yrkesskadeförsäkringsfondens medel, som ej erfordras för bestridande av dess löpande utgifter, skall redovisas i följande slag av tillgångar:

1) obligationer eller andra skuldförbindelser, som utfärdats eller garanterats av staten;

2) obligationer utfärdade av Sveriges allmänna hypoteksbank, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan eller Inteckningsbanken aktiebolag eller av hypoteksaktiebolag, som enligt vad därom finnes stadgat står under tillsyn av bank- och fondinspektionen;

3) av riksbanken, svenskt bankaktiebolag, postsparbanken, svensk sparbank, Svenska jordbrukskreditkassan eller centralkassa för jordbrukskredit utfärdade fordringsbevis, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis);

4) obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av svensk kommun, som till lånets upptagande eller garanterande erhållit Konungens tillstånd;

5) av svenskt industriföretag utfärdade obligationer, vilka offentligen utbjudits av svenskt bankaktiebolag;

6) skuldförbindelser, för vilka yrkesskadeförsäkringsfonden äger säkerhet genom inteckning i fast egendom eller tomträtt inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde; dock skall åbyggnad, för att inteckning

i fastigheten eller tomträtten må godkännas, vara brandförsäkrad i försäkringsbolag, som avses i lagen om försäkringsrörelse, eller i utländsk försäkringsanstalt med rätt att driva försäkringsrörelse här i riket;

7) sådana andra värdehandlingar, vilka Konungen i särskilda fall efter framställning av riksförsäkringsanstalten prövar erbjuda fullgod säkerhet;

8) lån för åtgärder, som äro ägnade att i yrkesskadeförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller att höja arbetsförmågan hos de försäkrade, under förutsättning att nöjaktig säkerhet ställes för lånen;

9) fastigheter, vilka med Konungens medgivande förvärfvas för användning till förebyggande av förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller till höjande av arbetsförmågan hos arbetstagare, som äro försäkrade i riksförsäkringsanstalten.

Av de medel, som avses i första stycket, skall minst en tiondel redovisas i värdehandlingar, som under 1) angives, och må högst en fjärdedel redovisas på sätt under 8) sägs samt högst en tjugondel i fastigheter, som under 9) avses. Därest något är avvikelse från angivna gränser för medlens placering ägt rum, skall rättelse vidtagas så snart det lämpligen kan ske.

Utan hinder av vad i denna paragraf är stadgat må, till skyddande av fordran, å offentlig auktion eller fondbörs inköpas egendom, som är utmätt eller pantsatt för fordringen. Sådan egendom skall, så snart det lämpligen kan ske, åter avyttras.

5 §.

Förvaltningen av yrkesskadeförsäkringsfonden handhaves av riksförsäkringsanstalten.

I behandlingen av frågor om placering av fondens medel skola delta generaldirektören och chefen för riksförsäkringsanstalten såsom ordförande;

två byråchefer i riksförsäkringsanstalten, som av Konungen förordnas därtill och av vilka den äldste vid förhinder för generaldirektören inträder såsom ordförande i dennes ställe; samt

två av Konungen för tre år i sänder förordnade, på det finansiella området erfarna personer.

Konungen utser en suppleant för var och en av sistnämnda båda ledamöter; och äger anstalten utse erforderligt antal suppleanter för anstaltens egna ledamöter.

6 §.

Vid behandlingen av frågor om placering av yrkesskadeförsäkringsfondens medel är riksförsäkringsanstalten beslutför, när minst fyra av dem som skola delta i handläggningen äro närvarande. Såsom riksförsäkringsanstaltens beslut gäller den mening om vilken de flesta förena sig och, vid lika röstetal, den som biträdes av ordföranden.

7 §.

Det åligger riks försäkringsanstalten att i protokoll anteckna storleken av de belopp, som må placeras mot endast nöjaktig säkerhet eller mot lägre räntesats än vad placeringen normalt kunnat betinga.

8 §.

Konungen äger bestämma att, såframt yrkesskadeförsäkringsfondens tillgångar vid försäkringsteknisk utredning så finnas medgiva med hänsyn till de förpliktelser som åligger fonden, viss mindre del av densamma användes för att bekosta åtgärder, ägnade att i yrkesskadeförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan eller höja arbetsförmågan hos de försäkrade. Dessa medel skola ställas till riks försäkringsanstaltens förfogande att disponeras i enlighet med de närmare bestämmelser, som Konungen meddelar.

9 §.

Riks försäkringsanstalten har att i övrigt vid förvaltningen av yrkesskadeförsäkringsfonden ställa sig till efterrättelse i tillämpliga delar den för anstalten gällande instruktionen.

10 §.

Vad i lag eller särskild författning eller eljest är stadgat om riks försäkringsanstaltens olycksfallsförsäkringsfond skall i stället gälla yrkesskadeförsäkringsfonden.

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari 1955, då reglementet den 29 juni 1917 (nr 473) angående förvaltningen av riks försäkringsanstaltens olycksfallsförsäkringsfond skall upphöra att gälla.

Enligt 41 § fjärde stycket i det av 1954 års vårriksdag antagna förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring skall avgifterna för försäkringar i riks försäkringsanstalten ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, vilka bestämmas av Konungen med riksdagen.

Riks försäkringsanstalten har den 3 mars 1954 avgivit förslag till reglemente angående förvaltningen av anstaltens yrkesskadeförsäkringsfond. Detta förslag har därefter remissbehandlats i sedvanlig ordning.

I statsrådsprotokollet lämnas en redogörelse för gällande bestämmelser, riks försäkringsanstaltens förslag och remissyttrandena. Härutinnan får utskottet hänvisa till propositionen, s. 6—13 och 17—19.

Departementschefen har anfört följande.

»Enligt 19 § av 1916 års olycksfallsförsäkringslag skall avgifterna för försäkringar i riks försäkringsanstalten enligt nämnda lag ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och riksdag. I

detta hänseende gäller nu ett den 29 juni 1917 utfärdat reglemente angående förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens olycksfallsförsäkringsfond. Vid 1924 års riksdag beslöts att i denna fond skulle uppgå den fond, som bildats på grund av anstaltens försäkringsverksamhet enligt 1901 års olycksfallsersättningslag.

I propositionen nr 60 till innevarande års riksdag har föreslagits att 1916 års olycksfallsförsäkringslag den 1 januari 1955 skall avlösas av en lag om yrkesskadeförsäkring. Den föreslagna nya lagen innehåller i 41 § ett stadgande av motsvarande innehåll som det nyssnämnda i 19 § olycksfallsförsäkringslagen.

Riksförsäkringsanstalten har numera framlagt förslag till reglemente angående förvaltningen av anstaltens yrkesskadeförsäkringsfond. Enligt förslaget skall anstalten handha förvaltningen av denna fond, som föreslås bildad genom sammanslagning av den nuvarande olycksfallsförsäkringsfonden med den i 41 § yrkesskadeförsäkringslagen avsedda fonden. Den nya fonden skall ha att ansvara även för de förpliktelser, som åvilas den nuvarande fonden. Jag har intet att erinra mot anstaltens förslag i detta hänseende.

Det av riksförsäkringsanstalten utarbetade förslaget till nytt fondreglemente bygger i allt väsentligt på det nu gällande reglementet, vars bestämmelser överförts till förslaget med i huvudsak endast kompletterande hänvisningar till olika stadganden i den föreslagna yrkesskadeförsäkringslagen. I ett avseende har emellertid bestämmelserna om placeringen av fondmedlen jämkats i anslutning till vad som gäller enligt 274 § lagen om försäkringsrörelse.

Vid remissbehandlingen av riksförsäkringsanstaltens förslag har försäkringsinspektionen ifrågasatt, om det inte vore lämpligt att i högre grad än som föreslagits av anstalten anpassa placeringsbestämmelserna för yrkesskadeförsäkringsfonden efter stadgandena rörande redovisningen av livförsäkringsfond i lagen om försäkringsrörelse. Enligt inspektionens mening synes det naturligt, att anstalten ej får mindre frihet i placeringsfrågor än vad de ömsesidiga socialförsäkringsbolagen ha.

Jag är av samma mening som försäkringsinspektionen och anser alltså, att en anknytning av placeringsbestämmelserna för riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond till föreskrifterna i 274 § lagen om försäkringsrörelse bör ske. Sedan riksförsäkringsanstalten under hand beretts tillfälle att taga del av försäkringsinspektionens yttrande, har även anstalten anslutit sig till denna uppfattning.

I enlighet med vad sålunda förekommit har inom socialdepartementet utarbetats ett förslag till reglemente angående förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond. I fråga om departementsförslaget torde endast följande behöva framhållas.

Såsom redan anförts skall yrkesskadeförsäkringsfonden utgöra en sam-

manslagning av anstaltens nuvarande olycksfallsförsäkringsfond med den i 41 § av förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring avsedda fonden. Bestämmelse härom har upptagits under 1 §.

I den föreslagna 2 § uppräknas fondens inkomstposter. I förtydligande syfte har första punkten av departementsförslaget något jämkats i förhållande till vad riks-försäkringsanstalten föreslagit.

Fondens utgifter specificeras i 3 §, som motsvarar § 2 mom. 2 i nuvarande reglemente och § 3 i anstaltens förslag. I gällande reglemente har upptagits bl. a. återbetalningar enligt 11 § olycksfallsförsäkringslagen till arbetsgivare för utgivet understöd. Anstalten har i sitt förslag kompletterat denna punkt med en hänvisning till motsvarande stadgande i lagen om yrkesskadeförsäkring, nämligen 25 §. Emellertid infördes år 1948 i 11 § olycksfallsförsäkringslagen såsom 2 mom. en bestämmelse om utbetalning till erkänd sjuk-kassa, som förskotterat ersättning. En motsvarande bestämmelse för de allmänna sjuk-kassorna har upptagits i 26 § första stycket förslaget till yrkesskadeförsäkringslag. I andra stycket av sistnämnda paragraf har också intagits en bestämmelse om utbetalning till pensionsstyrelsen i vissa fall då inkomstprövad folkpensionsförmån utgivits. Om bland fondens utgiftsposter särskilt skall anges återbetalning till arbetsgivare som förskotterat ersättning, bör givetvis även ifrå-gavarande utbetalningar till sjuk-kassa eller pensionsstyrelsen nämnas. Emellertid torde samtliga hit-hörande fall kunna anses omfattade av den såsom första punkt i anstaltens förslag angivna posten ersättningar och andra kostnader i anledning av inträffade skadefall. Med anledning härav har i departementsförslaget ej medtagits den av anstalten föreslagna återbetalningsbestämmelsen.

Såsom en utgifts-post har i riks-försäkringsanstaltens förslag upptagits återbetalningar enligt 19 § olycksfallsförsäkringslagen och enligt 41 § yrkesskadeförsäkringslagen av vad för mycket blivit erlagt av försäkrings-avgifter ävensom dylika återbetalningar till följd av reglering av försäkrings-avgifter. Enligt statsmakternas ståndpunktstagande vid 1953 års upp-bördsreform skall återbetalning av avgifter för s. k. mindre arbetsgivare i fortsättningen ske av länsstyrelserna. Riks-försäkringsanstalten skall där-vid återföra ett mot återbetalningen svarande belopp från fonden till riks-statens inkomsttitel för skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Såsom riks-räkenskapsverket påpekat bör dessa återföringar ingå i uppräknningen av utgifts-posterna. Tredje punkten av 3 § i departementsförslaget har utfor-mats i anslutning till vad nu anförts.

I 4 §, som motsvarar § 3 i 1917 års reglemente och § 4 i riks-försäkrings-anstaltens förslag, har intagits bestämmelser angående de värdehandlingar m. m. vari fondens medel skall redovisas. Punkterna 1)–5) i departe-mentsförslaget överensstämmer helt med punkterna 1)–5) i 274 § första stycket lagen om försäkringsrörelse. Punkten 6) i departementsförslaget motsvarar punkt 6) i nämnda paragraf.

I enlighet med riks-försäkringsanstaltens under hand uttryckta önskemål

har, i stället för de delvis friare och delvis med tanke på speciella förhållanden för livförsäkringsbolag givna föreskrifterna i 274 § första stycket 7)–9) samt andra och tredje styckena lagen om försäkringsrörelse, under punkterna 7)–9) i första stycket samt i andra och tredje styckena upptagits stadganden, som i sak överensstämmer med vad som nu upptages under punkterna 6), 8) och 9) av mom. 1 samt i mom. 2 och 3. Punkt 8) har omformulerats i anslutning till vad försäkringsinspektionen förordat.

5 §, som motsvarar § 4 i gällande reglemente och § 5 i anstaltens förslag, innehåller bestämmelser om handhavandet av fondförvaltningen och om vilka personer som skall delta i placeringsbeslut. Såsom framgår av vad jag förut denna dag anfört i samband med propositionen angående det administrativa handhavandet av sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna m. m. har jag icke biträtt väckt förslag om inrättande av en överdirektörsbefattning vid riksförsäkringsanstalten. Med anledning härav har i 5 § av departementsförslaget bibehållits nuvarande bestämmelser om anstaltens representanter vid behandlingen av placeringsfrågor.

I 6 § har intagits bestämmelser om beslutförhet m. m., överensstämmande med dem i § 5 första stycket av gällande reglemente och § 6 första stycket i anstaltens förslag. Bestämmelsen i sistnämnda båda paragrafers andra stycke — enligt vilken för placering av fondens medel i lån till företag, som är ägnade att i yrkesskadeförsäkringens intresse förebygga förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, fordras enighet av minst fyra ledamöter — har emellertid ansetts böra slopas.

7—9 §§ i departementsförslaget överensstämmer i sak med de nuvarande §§ 6—8 och av anstalten föreslagna §§ 7—9. 10 § innehåller en hänvisningsbestämmelse med hänsyn särskilt till en del andra fonder som riksförsäkringsanstalten förvaltar med tillämpning av 1917 års fondreglemente.»

Utskottet finner i likhet med departementschefen, att en anknytning bör ske av placeringsbestämmelserna för riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond till föreskrifterna i 274 § lagen om försäkringsrörelse. Inte heller i övrigt har utskottet funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må antaga vid statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1954 fogat förslag till reglemente angående förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens yrkesskadeförsäkringsfond.

Stockholm den 2 november 1954.

På statsutskottets vägnar:
MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 159.